

ת"פ 14859/07/13 - מדינת ישראל נגד איאד חלבי, מוחמד קיס

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 14859-07-13 מדינת ישראל נ' חלבי ואח'
תיק חיצוני: 0-1350-20130-2040
בפני כב' השופט מוחמד עלי
המאשימה
נגד
הנאשמים
מדינת ישראל
1. איאד חלבי
2. מוחמד קיס

החלטה

1. נגד הנאשמים הוגש כתב אישום שמייחס להם עבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. במהלך שמיעת הראיות העיד המתלונן ונחקר על ידי הסנגורים. במהלך הדברים הסתבר כי המתלונן מסר ארבע הודעות במשטרה, ב"כ המאשימה ביקש להגיש את הודעתיו של העד ובקשתו נדחתה. בתום הדיון העלה ב"כ המאשימה שוב את בקשתו, אך הסנגורים התנגדו לבקשה. הנימוק לבקשה היה הצורך להעמיד בפני בית המשפט את גרסת העד במשטרה, משעומת הוא תדיר עם פרטיה במהלך החקירה הנגדית.

2. נראה כי התנגדות הסנגורים להגשת הודעות העד נבעה מהחשש בדבר השימוש שיכול להיעשות בהמשך באמרות והמטרה שלשמן מוגשות. נבהיר מושכלות ראשונים ונעמיד דברים על דיוקם.

3. אין חולק כי ההודעות שמסר העד במשטרה הן אמרות חוץ בכתב של עד. הודעת חוץ היא עדות מפי השמועה ובדרך כלל אין להתיר הגשתה בהיותה פסולה כראיה. פסילת האמרה נוגע להיותה ראיה שבאה להוכיח את אמיתות מה שצוין בה ולא עצם אמירת הדברים וככזו היא כאמור, עדות מפי השמועה.

4. הכלל הוא כי "אין בעל דין רשאי להיעזר בהודעה קודמת שנתן העד, שתואמת את עדותו...הודעה אשר ניתנה מחוץ לכותלי בית המשפט, פשיטא שאין היא יכולה לשמש ראיה להוכחת תוכנה" א' הרנון, דיני ראיות, חלק ראשון, 101 (1970), וראו הטעמים לכלל, שם בעמ' 102. על פי כלל זה אין עד מסייע לעצמו, והכלל אוסר "סיוע עצמי".

לכלל האמור חריגים שאין צורך לעמוד על כולם, והם כוללים בין היתר, אמרות חוץ במסגרת כללי ה"רס גסטה", אמרת עד בעת ביצוע עבירה ואמרה של קורבן (סעיפים 9 ו-10 לפקודת הראיות,

תשל"א- 1971, אמרות חוץ של עדים שנפטרו, הודעות ילדים שנגבו על ידי חוקר נוער והחריג הידוע הקבוע בסעי' 10א' לפקודת הראיות בדבר קבלת אמרת חוץ של עד.

5. מכאן האבחנה החשובה לייעוד שלשמו מוגשות ההודעות (ראו האבחנה בין השימוש המהותי והשימוש הדיוני בהודעת החוץ אצל י' קדמי, **על הראיות**, חלק ראשון, עמ' 350 (2009)). ברי כי כדי שהודעה-אמרת חוץ תתקבל להוכחת אמיתות הנאמר בהן, עליה לעמוד באחד החריגים המכשירים עדות מפי השמועה הקבועים בפסיקה או בחוק. משלא מתקיים אחד החריגים, אין בכוח ההודעה לאמת את הפרטים שנמסרו בה.

יחד עם זאת, לעתים נדרשת ההודעה-אמרת החוץ לשם בחינת מהימנות העד, לכאן או לכאן, למשל כדי להוכיח כי העד אמר דבר מסוים מחוץ לבית המשפט בעוד שבבית המשפט הוא מוסר דברים אחרים, וברי כי פרט זה רלוונטי לשקילת המהימנות. הצורך בבחינת הגרסה שמסר העד מחוץ לבית המשפט לשם הערכת מהימנותה, מתעורר כאשר הוא מעומת עם דברים אחרים שנטען כי נאמרו בהזדמנות אחרת.

6. בע"פ 697/79 כהן נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו), 14.4.1980) ציין בית המשפט העליון כי:

"הכלל האוסר על צד שהביא את העד, להגיש את המסמך ששימש לריענון, תואם את הכללים האוסרים הבאת ראיות בדבר עקביותו של העד על-ידי הצד מטעמו הוא מעיד... , אך אם הצד השני חוקר את העד על יסוד המסמך, צריך להגישו לאחר מכן גם לבית-המשפט. למותר להדגיש, כי המסמך אינו הופך בשל כך לראיה בזכות עצמה (evidence per se) אלא רק לאמצעי לבחינת אמינותו של העד" [ההדגשה שלי- מ"ע].

7. בע"פ 88/58 קייזר נ' **היועמ"ש**, פ"ד יב 1928, 1643 (1958) נדון מקרה חריג יותר בו בית המשפט נזקק להודעה שמסר העד במשטרה מיוזמתו הוא, מבלי שאף אחד מהצדדים ביקש להגישה. שם ציין בית המשפט העליון דברים אלה:

"האם מותר היה לבית-המשפט שלמטה להשתמש בהודעה של העד קונויזלר שניתנה לפני המשטרה, בתור עדות במשפט שלפניו. השאלה מתעוררת משום שאף אחד מן הצדדים לא הציג את ההודעה הנ"ל בתור מוצג. לא נודע לנו מפי באי-כוח המערערים על סמך מה התנגדו להצגת ההודעה, בה בשעה שהם עצמם חקרו את העד על יסוד אותה הודעה בלי להציג לבית-המשפט. ייתכן וטוב היה עושה השופט אילו היה מונע מהחוקר בחקירת שתי-וערב לחקור את

העד על אודות אותה הודעה בלי שיגיש לבית-המשפט את ההודעה בתור מוצג. אין זה מתקבל על הדעת שאסור יהיה לשופט לראות את כל ההודעה אחרי שצוטטו לפניו חלקים רבים מתוכה. כי אחרת קיימת סכנה ממשית, שהשופט יקבל תמונה מוטעית ממה שהעד הודיע למשטרה"

8. במקרה שבפנינו, נחקר העד- המתלונן חקירת שתי וערב ארוכה, לרוב תוך עימותו עם גרסתו שנמסרה במשטרה במסגרת ארבע הודעות. במהלך החקירה ביקש ב"כ המאשימה להגיש את ההודעות ודחיתי את הבקשה. ברם, ב"כ הנאשם 1 ואחריו ב"כ הנאשם 2 הוסיפו וחקרו את המתלונן תוך עימותו עם מסה גדולה של אמירות, גרסאות ופרטי פרטים שמסר בארבע הודעותיו, מכאן שכעת, יש חשיבות מרובה לעיון בהודעות לשם בחינת שאלת מהימנות העד, כטענת ב"כ המאשימה או חוסר מהימנותו כטענת הסנגורים. ב"כ המאשימה הבהיר כי הגשת ההודעות נועדה כדי לאפשר לבית המשפט לבחון את הסתירות הנטענות, מכאן שברור כי הגשתן לא נועדה להוכחת אמיתות תוכנן.

9. ודוק, איני סבור כי בכל פעם בו מעומת עד עם הודעותיו במשטרה, יש לקבל את ההודעות, הדבר תלוי במידה בה נעשה שימוש בהודעות-אמרות החוץ במהלך החקירה, תוך בחינת השאלה, האם בית המשפט יכול לקבוע ממצאים לגבי מהימנות העד מבלי שאמרות החוץ יהיו בפניו. זוהי בחינה מהותית, שבוחנת את הזיקה בין הדברים שנמסרו על ידי העד בבית המשפט לבין אמרות החוץ, ככל שהזיקה גדולה יותר כך גם הצורך בקבלת ההודעות.

10. לסיום, נשאלת השאלה, אם אכן אמרות החוץ מוגשות רק לשם בחינת מהימנות העד, מדוע יש לדקדק בדבר הגשתם? ניתן להעלות מספר אפשרויות שמקורן מחשש "לזליגה" של השימוש באמרות להוכחת תוכן הדברים, למשל, בקשה שתבוא בשלב הסיכומים להעדיף את אמרת החוץ של העד על פני עדותו בבית המשפט או טענה מאוחרת כי אמירה או פרט מסוימים שנכללו באמרות נופלים תחת אחד החריגים ויש לקבלם להוכחת אמיתות הדברים (השוו ע"פ 5459/12 אבו טיר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], 30.7.2013), סע' 13. ניתן להעלות נימוק אפשרי נוסף והוא מניעת מתן תמריץ שלילי (ולו בתת ההכרה) לעדים לספר את הגרסה במלואה ועל כל פרטיה תחת אזהרה בפני בית המשפט. ברם, שאלות אלה אינן נדרשות לענייננו משהמטרה המוצהרת להגשת ההודעות היא השוואה בין הפרטים שמסר העד בבית המשפט לבין הפרטים שנמסרו במשטרה, ואין טענה אחרת לקבלת ההודעות לאמיתות תוכנן.

11. סוף דבר, אני מתיר את הגשת ארבע ההודעות שמסר המתלונן במשטרה. בפתח הישיבה הקרובה יוגשו ההודעות ויסומנו.

המזכירות תשלח את החלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ג שבט תשע"ד, 14 ינואר 2014, בהעדר
הצדדים.